

Udostępnianie z Krajowego Centrum Roślinnych Zasobów Genowych obiektów i informacji na przykładzie wyników oceny krajowych, ozimych odmian pszenicy zwyczajnej (*Triticum aestivum* L.), wyhodowanych przed 1939 rokiem.

Magdalena Ryjak¹, Przemysław Matysik², Marcin Zaczyński¹, Grzegorz Gryziak¹

¹ Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy

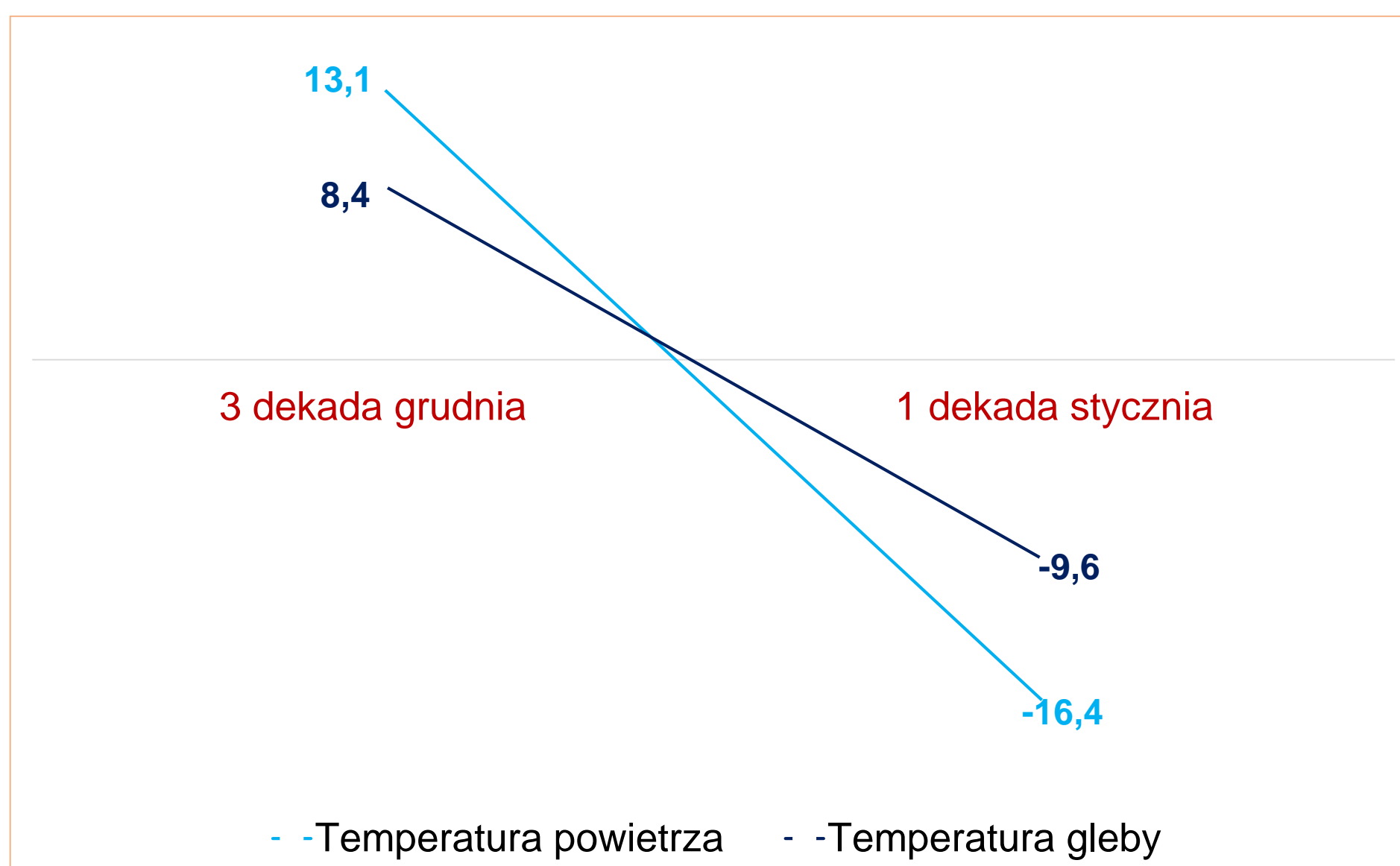
² Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR

m.ryjak@ihar.edu.pl

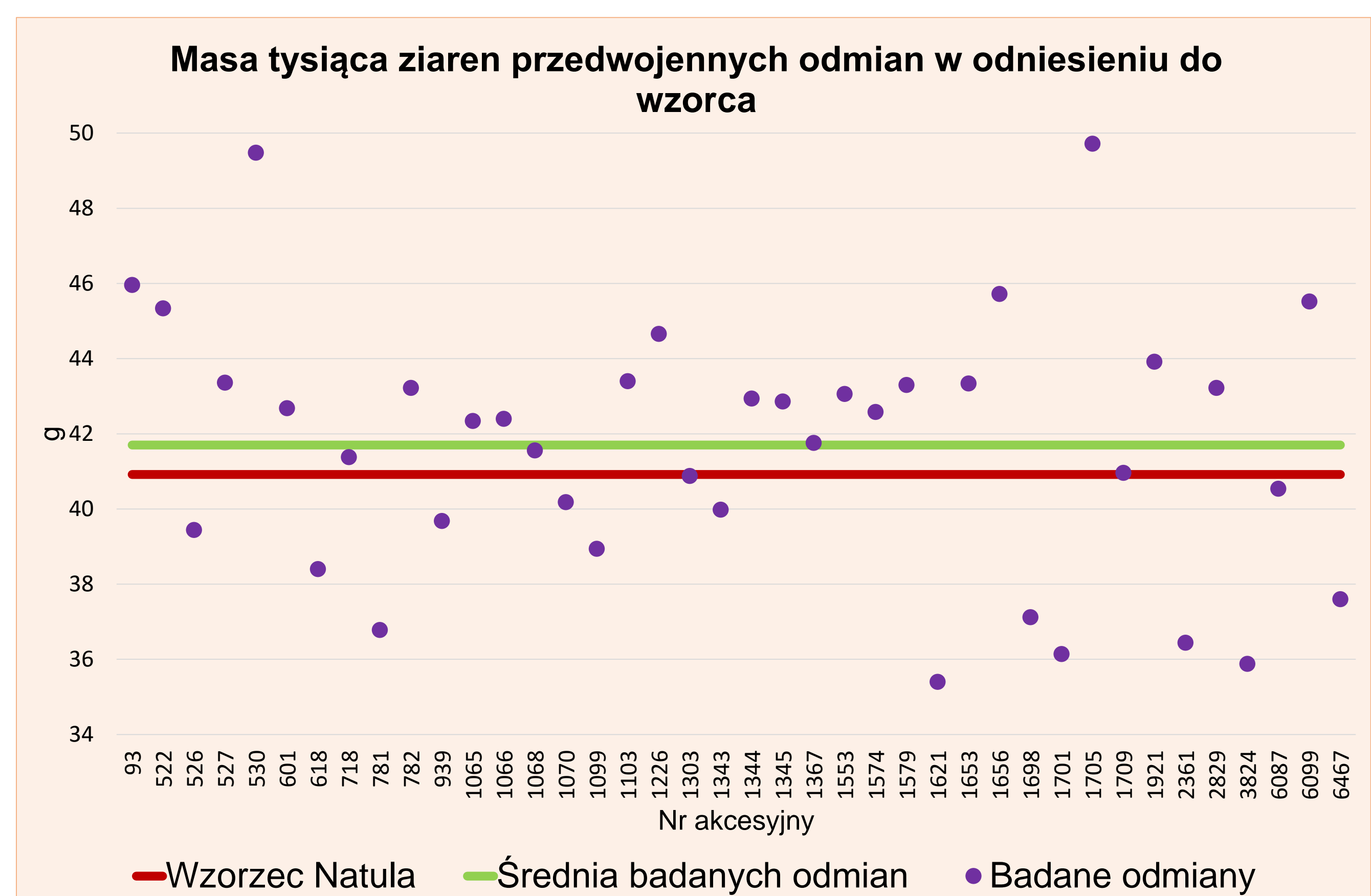
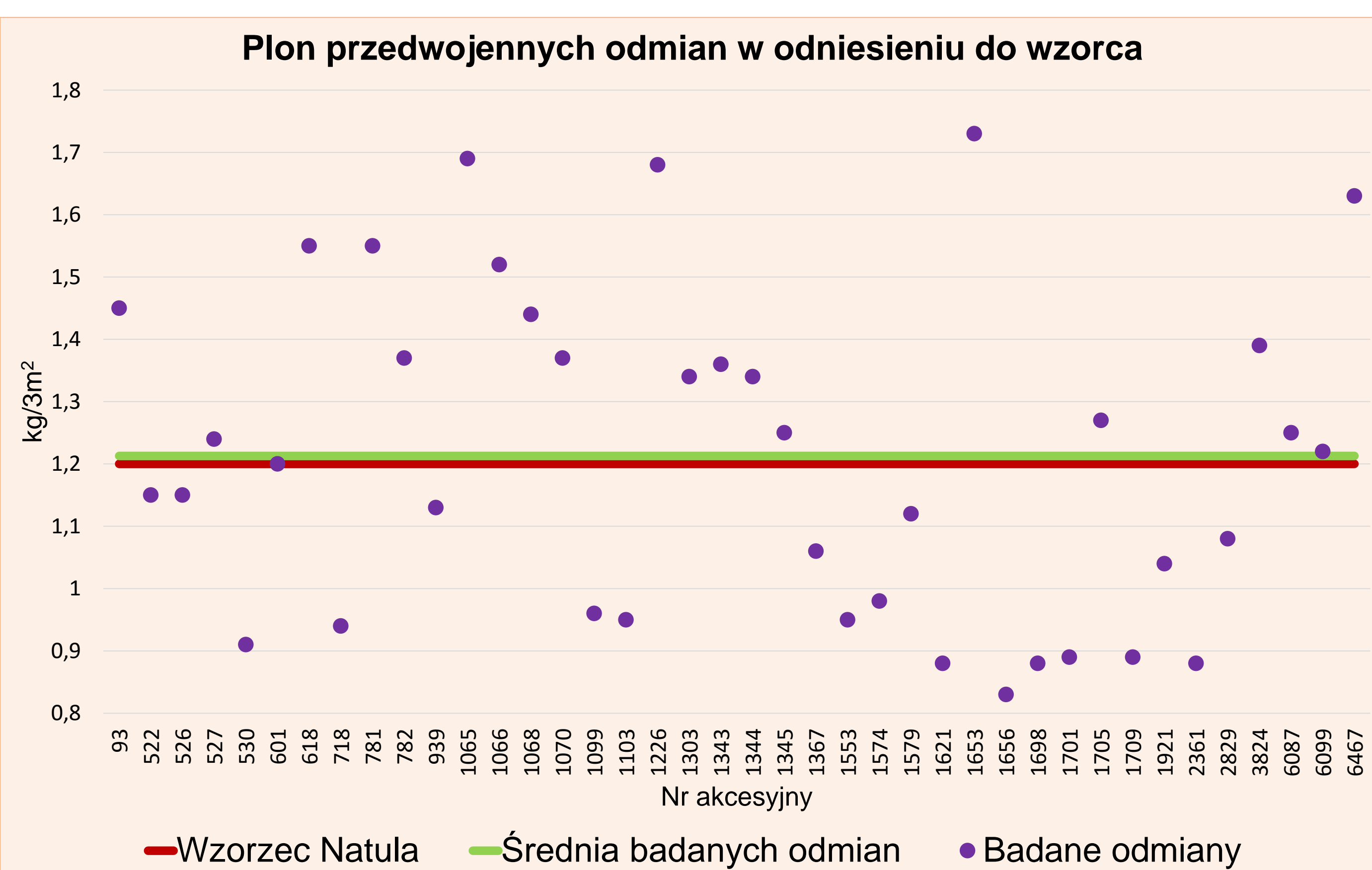
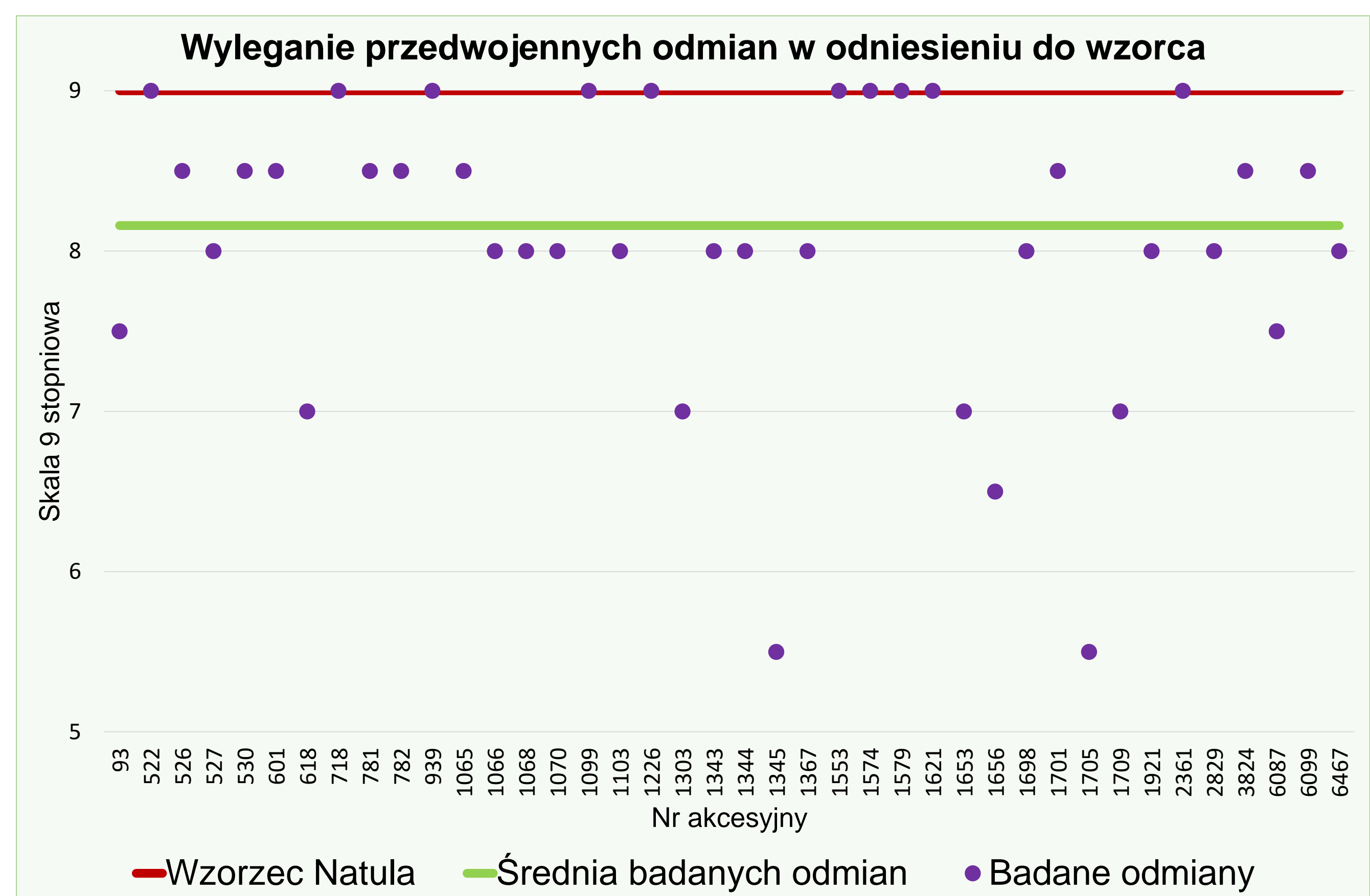
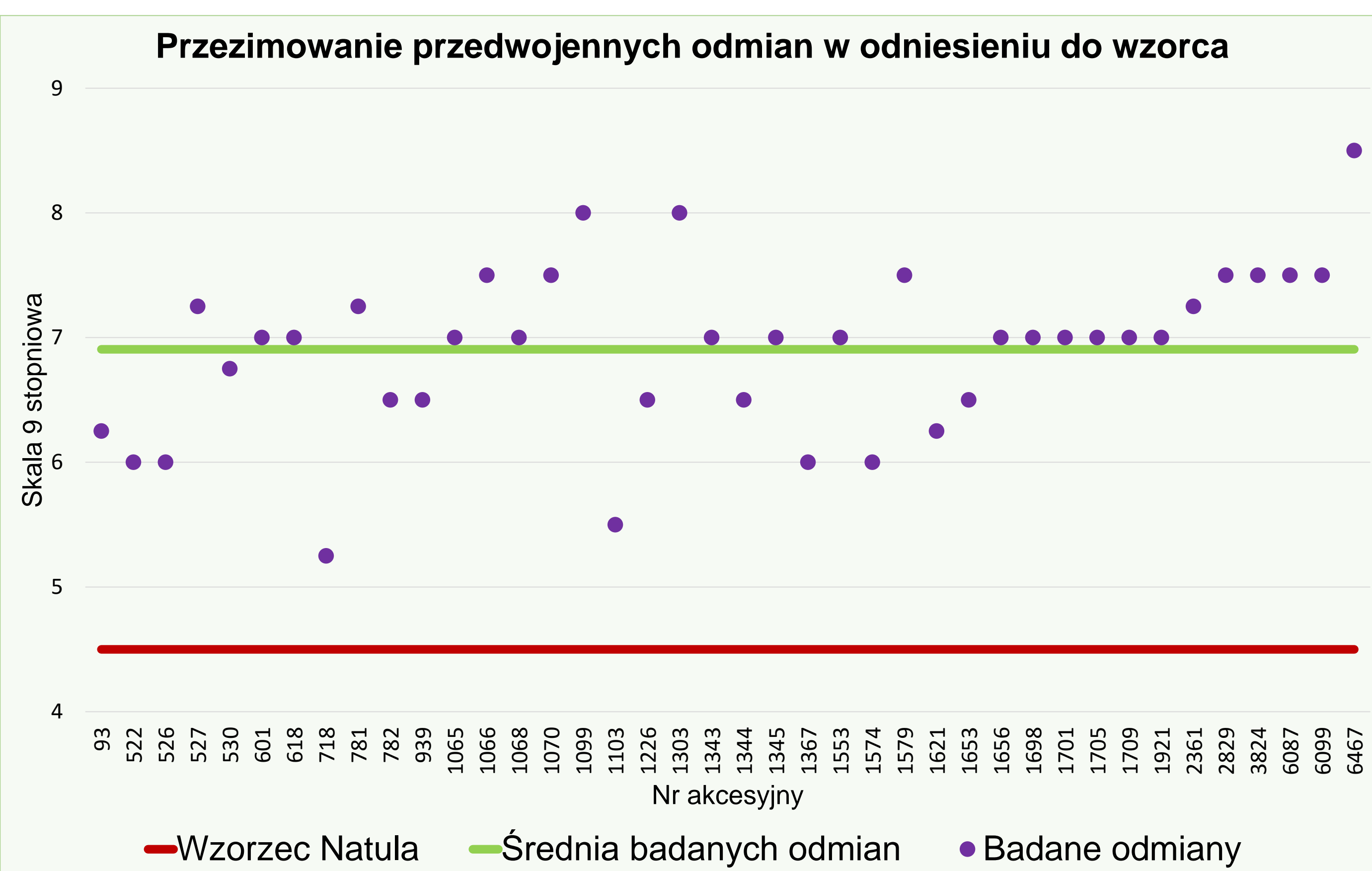
W 2014 r. Krajowe Centrum Roślinnych Zasobów Genowych (KCRZG) rozpoczęło proces identyfikowania i tworzenia kolekcji duplikatów bezpieczeństwa unikatowych, krajowych obiektów. Po wytypowaniu 40 przedwojennych odmian pszenicy ozimej, obiekty zostały przekazane do multiplikacji oraz charakterystyki i oceny polowej prowadzonej przez Hodowlę Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupy IHAR.

W sezonie 2015/2016 na poletka o powierzchni 3m² wysiano obiekty pszenicy w gęstości 200 ziarniaków na m². Siew miał miejsce 2 października na glebach klasy 3a (brunatnych właściwych). Oceniano wyleganie, wysokość roślin, plon, masę tysiąca ziarniaków, gęstość ziarna w stanie zsypanym (kg/hl), wskaźnik sedymentacji, zawartość białka, zawartość glutenu, wskaźnik rapid mix test oraz indeks twardości ziarna. Wysiano również dwie odmiany wzorcowe – Natula i Belissa. Poniżej prezentowane są wyniki oceny wybranych cech w odniesieniu do wzorca Natula.

Na rozwój roślin wpływ miała gwałtowna zmiana temperatury na przełomie 3 dekady grudnia i pierwszej dekady stycznia, kiedy to temperatura powietrza spadła z 13,1°C do -9,6°C, a temperatura gleby spadła z 8,4°C do -16,4°C. Drugim czynnikiem wpływającym na rośliny był nietypowy przebieg opadów, szczególnie w miesiącach kwiecień-maj, kiedy opady były niższe od średniej wieloletniej o 62,2 mm/m².

	Opady na przełomie 2015 i 2016 r.					
	I dekada	II dekada	III dekada	Suma miesiąca	Średnia z wielolecia	Odchylenie od średniej
Październik	0	66,8	1,6	68,4	32,3	36,1
Listopad	6,6	28,4	16	51	42,8	8,2
Marzec	8,4	6,2	12,2	26,8	29,5	-2,7
Kwiecień	3,8	2,4	8,2	14,4	31,2	-16,8
Maj	14,2	7,4	7,6	29,2	47,4	-18,2
Czerwiec	12,2	23,2	0,2	35,6	62,8	-27,2

Porównanie wyników przezimowania wskazuje, że średnia dla ocenianych odmian przedwojennych była lepsza niż wzorca. Gorzej wypadła średnia z oceny wylegania. Średnie plonu ziarna i masy tysiąca ziarniaków były na podobnym poziomie co wzorzec.

Nieprezentowane wyniki wskazują, że odmiany przedwojenne charakteryzowały się również wyższą średnią zawartością białka i glutenu w odniesieniu do obu wzorców. Średnia wysokość roślin ocenianych odmian przedwojennych była większa o 40,5cm.

Dane oceny oraz formularz zamawiania nasion dostępne są na stronie internetowej <http://egiset.ihar.edu.pl>.

Praca została wykonana w ramach Programu Wieloletniego „Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju” finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.